

Martin Liebrechts | Oktober 2009

RENOVEREN IS EEN VAK

Het wordt me steeds duidelijker: renoveren is een vak. Dat doe je niet zomaar. Uitgebreide kennis en vaardigheden zijn nodig om in de praktijk te kunnen opereren. De renovaties van de afgelopen jaren hebben me dat nog eens extra duidelijk gemaakt. Als je het vak niet beheerst, wordt je geleid door de incidenten en vragen van de dag en verlies je het perspectief van de renovatie - kwaliteitsaanpassing voor de langere termijn - uit het oog.

Er zijn veel personen, die het proces kunnen verstoren:

- *De bewoner* kijkt naar de huidige situatie. Alles wat hij/zij heeft aangebracht is heilig. In principe hoeft het allemaal niet zonnig. Als je dit als leidraad neemt, zijn alleen plannen voor de korte termijn (vijf tot vijftien jaar) zinvol;
- *Medewerkers op projectniveau van corporaties* kijken vaak met dezelfde bril als de bewoners. In eerste instantie zijn ze beheerders. Ook hier geldt een termijn van vijftien jaar. Renovatie daarentegen vraagt een visie voor de langere termijn, anders laat je je leiden door de waan van de dag;
- *Het management van corporaties* heeft zich nog te weinig verdiept in de betekenis van de kwaliteitsaanpassing van de bestaande woningvoorraad voor de langere termijn. Sloop en vervangende nieuwbouw zijn als proces gemakkelijker. Ik denk hierbij aan een verhaal van mijn oude tandarts. Begin jaren zeventig kwam het nog voor dat mensen van in de twintig hun gebit lieten trekken. Het deed even pijn, maar daarna had je er nooit last meer van. Het gemak is dan de leidraad. Twintig jaar later wilden ze dat ze hun eigen tanden nog hadden. Hetzelfde geldt voor sloop en vervangende nieuwbouw;
- *Alle betrokkenen* denken vaak in incidenten, terwijl de oplossing gezocht wordt in een consistent beeld voor de langere termijn. Uiteindelijk gaat het om het wonen nu en in de toekomst en niet om de IK-woning van vandaag.

Oog voor kwaliteit vereist een bepaalde gedrevenheid. Je moet ergens voor willen gaan. En de winst wordt niet gerealiseerd om alleen de eigen belangen of die van de korte termijn na te streven. Bij wonen gaat het om het gebruik op korte

en lange termijn. De kunst is fysieke condities te scheppen, die het wonen nu en in de toekomst mogelijk maken. En juist het zoeken van dit evenwicht maakt de kwaliteitsaanpassing van de bestaande woningvoorraad tot een uitdaging. Alleen praatjes helpen niet. Renoveren is een echt vak.

Op dit moment is er een tentoonstelling van El Lissitzky in het Van Abbemuseum in Eindhoven. Een van de grondleggers van de nieuwe visie op bouwen, architectuur en kunst van meer dan negentig jaar geleden. Een inspiratiebron van veel studenten bouwkunde in het begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw. Er werd een relatie gelegd tussen nieuwe vormconcepten, de maakbaarheid van de wereld en de technologische ontwikkelingen. De laatste keer dat de bouwmeester van zich liet spreken! Of betekent het beheersen van het vak toch een hoge mate van generalisme? Ofwel het leggen van de relatie tussen techniek en context. Het antwoord luidt volmondig ja. Kwaliteit en vakuitoefening bestaan alleen in een context.